

Film je posvečen ljudem, ki so odšli iz Srbije

Žiga Čamernik

Ljubljana – Anica Dobra spada med srbske igralkе srednje generacije (letnik '63), ki je svojo nedvomno uspešno kariero začela že v nekdanji Jugoslaviji s filmi, kot so *Deja vu* (*Več videno*), *Življenje s stricem* (*Život sa stricem*) in *Kako je propadel rock'n'roll* (*Kako je propao Rock'n'Roll*). V svojem prvem celovečernem filmu *Ljubezen in drugi zločini* (trenutno se vrti v ljubljanskem Kinodvoru) jo je želel videti tudi režiser nove generacije **Stefan Arsenijević**, ki je prav zanjo napisal vlogo filmske Anice. Kljub ne več rosnim mladostni pa je še vedno skoraj tako mična kot v svojem prvem celovečernem filmu, grozljivem trilerju *Deja vu*, kjer je igrala seksi učiteljico aerobike ob Mustafi Nadareviću. Od takrat je minilo že 22 let.

Kako je prišlo do vašega sodelovanja v Arsenijevićevem filmu?

V življenju so trenutki, za katere človek po nekaj letih lahko ugotovi, da so bili zanj pomembni. V tistem obdobju sem delala v Nemčiji, pri komercialnih projektih, ki sem se jih že nekoliko zasitila. Najprej sem dobila ponudbo za srbski film *Past* (Klopka), kjer sem ob Mikiju Manojloviću odigrala epizodno vlogo. Nekega dne je prišel na tisto snemanje režiser Stefan Arsenijević in tam sva se seznanila. Predlagal mi je, da ostaneva v stiku. In nato me je po letu dni poklical ter mi izročil scenarij za film. Ko sem scenarij prebrala, sem bila zadovoljna iz več razlogov. Prvič, šlo je za kinofilm, drugič, Stefan spada v skupino mladih režiserjev, ki jih sploh ne poznam, zato me je delo z njim že vnaprej inspiriralo, ker spada v drugo generacijo kot jaz. Najino sodelovanje se je potem razvijalo z veliko komunikacije in izmenjavanjem zgodb, povezanih s scenarijem.

Fotografija dokumentacija brenta

Anica Dobra: Zame je najbolj pomembno, da sem motivirana. Če ni motivacije, se projekta raje sploh ne lotim. Veliko pričakujem tudi od soigralcev, saj gre za sodelovanje. Zame je pomembno tudi to, da se naučim njihovo besedilo, ker je tisto, kar odgovorim soigralcu, reakcija na to, kar mi razlaga. Zelo velikokrat preberem scenarij, najbolj zadovoljna pa sem, ko nastopijo kaki nepričakovani trenutki, ki jih ne morem vnaprej pripravi.

Vas je imel kot glavno igralko v mislih že od vajinega prvega srečanja?

To sem izvedela šele, ko smo že snemali s polno paro. Naenkrat me je začudeno pogledal in vprašal: »Mar res ne veš, da sem zgodbo pisal zate?« Bil sem počaščen, saj mi je izdal tudi, da je vzel neko mojo fotografijo iz časopisa in jo obesil na steno pred svoj računalnik, na katerem je pisal

zgodbo o ženski, ki je sploh ni poznal.

Morda je bilo za vaš filmski značaj celo bolje, da vas osebno ni poznal, saj se je tako lahko bolj prepustil domišljiji.

Tako je. Če bi se osebno poznala že takrat, bi najverjetneje nastalo nekaj popolnoma drugega. Tako pa je filmska Anica (v filmu je Aničino ime prav tako Anica) čisto drugačna kot

jaz, zato je bil zame toliko večji izziv prestaviti se v njeno kožo.

Anica je pravzaprav edini značaj v filmu, ki želi spremembo in jo dejansko tudi izpelje.

Zelo mi je všeč, da slišim kaj takega, kajti ko sem prebrala scenarij, se mi je nekako zdelo, da je Anica pri svojem poslovanju kar nekoliko neuvidevna. V nekem prizoru, denimo, ki pa ga kasneje v filmu ni, Anica pove svoji teti, da jo mož vara in zakaj se pravzaprav pretvarja, ko pa tako ve za to. Teta ji primaže klofuto, nato pa ji reče hvala. To je bil moj najljubši prizor, ki pa v kontekstu filma kot celote najverjetneje ni dolehal. Anica se torej poslovlja na nekoliko čuden, grob način, to pa počne zato, ker se je odločila, da tistega dne zapusti svoje dotodanje življenje in da poskuša odkriti, ali obstaja še kaj boljšega. Ljudem na splošno danes zmanjkuje moči, da bi kaj spremenili. Predvsem zato, ker niso prepričani o posledicah takšnega ravnanja. Film je zato v prvi vrsti posvečen ljudem, ki so odšli iz Srbije in so drugje našli nov smisel življenja.

Zanimivo je tudi to, da Anica nikomur ne pove, da odhaja, vendar se v zraku kljub temu ves čas lahko občuti slovo.

Res je. Glede na to, da je bilo vreme, ko smo snemali, bolj oblačno, film deluje nekoliko mračno. Značaj pa po drugi strani žarčijo neko posebno energijo, saj med njimi ni nikogar, ki bi bil resnično hudoben. Fenomenalna odločitev pa se mi je zdelo režiserjeva ideja, da naj bo direktor fotografije neko, ki ni iz Novega Beograda, kjer je film posnet. Stefan se je odločil za Slovenca Simona Tanška. Ta je prvič v življenju prišel v Novi Beograd in čisto po svoje prikazal oziroma videl položaj v tem blokovski naselju. Begraščani so namreč že precej desenzibilizirani, kar zadeva Novi Beograd, tudi mnogo stvari ne vidimo. Tudi sama sem na tak način tam od-

krila nove predele, za katere prej sploh nisem vedela, da obstajajo. Kolikor vem, je Tanšek na festivalu slovenskega filma v Portorožu dobil tudi nagrado, kar prav gotovo ni naključje.

So značaj iz filma refleksija na ljudi, ki živijo v Novem Beogradu?

Prav gotovo. Glede na to, da je režiser tam živel, se izobraževal, snemal svoje prve študentske filme, se je želel temu delu mesta zahvaliti tudi formalno.

Do katere mere ste igralci lahko vplivali na scenarij?

Režiser je zelo upošteval scenarista, ker gre za eno in isto osebo (smeh). Zelo je bil naklonjen ideji, da se o scenariju pogovarjamo. V današnjem času se nekako razume, da so igralci ves čas pripravljivi, pogovarja pa se toliko, da se lahko ugotovi, ali smo vsi na isti valovni dolžini. Sama sem želela sodelovati v fazi priprave na film; takrat sem imela razna vprašanja o scenariju. Igralci in režiser smo se približno mesec dni dobivali v majhni zakajeni pisarni, kjer smo se pogovarjali o raznih stvareh, ki nimajo nobene zveze s filmom, vendar so nas na koncu kljub temu pripeljale na pravo pot. Stefan ni dovolil, da se spremenijo velike stvari. Verjetno zato ne, ker je vedel, kaj želi povedati. Imel je velika pričakovanja glede sebe in zato tudi veliko tempo.

Kako so film sprejeli v Srbiji?

Odlično. Sama sem se precej spraševala, kakšna bo njegova usoda, ker pač ne gre za značilen srbski film z vsemi psovskami in nekaterimi komičnimi elementi, ki so običajno že kar nacionalna folklor. Film ni narejen za zahod ali vzhod, pač pa gre za zgodbo z zelo specifično senzibilnostjo, ključna pa je, da so ga ljudje v Srbiji in tudi po vseh mednarodnih festivalih sprejeli z odprtim srcem. Gre za umetniški avtorski izdelek, zato uspeh ni mogel biti zagotovljen vnaprej.